

Populistes

«Fins un país d'afinada màquina democràtica com els EEUU ha vist dalt de tot del poder un populista fastigós, mentider, barroer, cínic, entabanador dels pobres i amic només del dòlar»

Avui en diuen populistes; són, de fet, dictadors. Persones que tenen oratòria de carrer, com els venedors de les antigues fires, i que, de xerraires afeccionats, passen a poc a poc a tenir tants de seguidors que es constitueixen en cabdills de causes més o menys ben definides; de vegades es queden en agitadors socials o esdevenen canals per on discorren intencions de poder. Tots ells pateixen senyals de fracassos íntims, potser d'infantesa o joventut.

Quan un populista ha aconseguit prou seguidors, els enquadra en un partit o moviment, i manipula persones, llenguatge i palanques per fer-se un lloc en la política o, més comunament, en el poder del seu partit i el marc del seu ideari. I arriba a presidir un país. El populista aprofita el desencís, la protesta, les estretors dins les quals viuen sectors de la població i els promet que si el segueixen amb fe cega ell canviarà de soca-rel la situació social i econòmica i llençarà per la finestra el govern o règim actual, que és el culpable de les males condicions de vida. Les culpes sempre als altres.

La història va plena de dictadors que arrossegaren masses engrescades per les seves promeses; també d'ensorrades escandaloses de la carrera de molts d'ells. Un exemple, el primer a l'Europa del segle XX: Benito Mussolini. Creador del feixisme, volia implantar un corporativisme d'Estat, lluny del liberalisme dels guanyadors de la Primera Guerra i també de l'anarco-comunisme que altres moviments copiaven de la Revolució Russa. A Itàlia li calia grandesa. Destronà el rei després d'una ?Marxa sobre Roma?, i es constituí en dictador, espectacular i teatral.

Algun toc de socialisme es descobreix en el feixisme, però en el fons ens trobem amb una extrema dreta. Un sentit imperialista que volia recordar l'antiga Roma omplí de monuments espectaculars la ciutat, i pretengué conquerir Abissínia, avui Etiòpia, sense aconseguir-ho.

Adolf Hitler, insignificant personatge dotat, però, d'un estrany magnetisme, aprofità la prostració de l'Alemanya derrotada el 1918 per formar grups de nacional-socialistes (nazis), prometent en discursos violents i folls una Alemanya altre cop forta, el predomini de la raça ària, la destrucció dels jueus i la reconquesta de territoris cedits en l'Armistici de 1918. Per estrany que sembli, el seguí tot el poble alemany i l'austríac, des de l'escombriaire fins al sòlid industrial. Les potències aliades en la Guerra Europea no saberen parar els peus a aquell populista, pactaren amb ell, pacientment, i Hitler, pujat al poder després de guanyar les eleccions de 1933, es llançà a la guerra provocant la més gran derrota vista a Europa. Tant ell com Mussolini acabaren fatalment, suïcidant-se l'un i penjat pels peus l'altre.

Un mal imitador d'aquests imponents dictadors, el general espanyol Francisco Franco, d'escassa presència física, lamentable veu i pitjor eloquència, entrà en la nòmina per l'únic camí que coneixia, l'alçament militar, ell i una colla de generals es rebel·laren contra la República. No volien treure de la misèria una població aganada, com a Alemanya: Espanya no havia entrat en la II Guerra, avantatge inicial per a un progrés necessari, la República no havia tingut temps de fer reformes socials i econòmiques, però tot això no interessava els insurrectes: volien instaurar un règim militar, donar oxigen al nacional-catolicisme, fer desaparèixer tot partit esquerrà afavorint alhora l'Església.

Van perllongar la guerra tres anys, deixant una terra empobrida. Si bé Franco no tenia les dots inflamades de l'oratòria d'un Hitler, sabé imposar-se pel terror, la torturadora fredor dels

càstigs aplicats i l'eliminació de tota manifestació de pensament lliure mitjançant execucions sumàries i camps de treball; acció seguida fidelment però calculadament pels segons personatges -ministres, caps de sindicat únic, governadors- teixint entre tots, al llarg de la seva dilatada dictadura, una inimaginable xarxa de corrupció.

A Portugal, a Albània, a moltes nacions llatinoamericanes han vist dictadors, sempre de caràcter populista, que prometien allò que no podien ni volien donar; el populista només vol el poder. I des del poder estendre la corrupció. I si tot s'enfonsa, doncs que s'enfonsi. La mentida és l'arma sempre emprada pels dictadors i els populistes. I fins un país d'afinada màquina democràtica com els EEUU ha vist dalt de tot del poder un populista fastigós, mentider, barroer, cínic, entabanador dels pobres i amic només del dòlar.